

Lyset i Moder Teresas mørke

I et interview gør fader Brian Kolodiejchuk sig nogle tanker om sin nye bog og om det indre liv, som Moder Teresa holdt skjult for verden. Fader Kolodiejchuk er præst i Kærlighedens Missionærer og postulatur¹ for helgenkåringen af den salige Moder Teresa af Calcutta

Fra Zenit²

Hvad enten Moder Teresa følte kærlighed eller ej, vidste hun, at hun var forenet med Jesus, for hendes tanker var rettet mod Ham og Ham alene.

Grundlæggeren af Kærlighedens Missionærer udtrykte dette i et brev, hun skrev til sin åndelige vejleder, og som nu er offentliggjort med mange andre breve i en bog under overskriften "Come Be My Light".³ Bogen er udgivet med et forord af fader *Brian Kolodiejchuk*.

Moder Teresas usædvanlige indre liv blev opdaget efter hendes død. Hvordan blev dette liv og navnlig hendes lidelser på grund af hendes åndelige mørke holdt skjult for alle, som kendte hende, bortset fra hendes åndelige vejledere?

– Ingen havde nogen anelse om hendes indre liv, fordi hendes åndelige vejledere holdt disse breve for sig selv. Nogle har jesuitterne, andre var i ærkebiskoppens kontor, og andre igen havde fader *Joseph Neuner*, en anden åndelig vejleder.

Brevene blev opdaget, da vi ledte efter dokumenter til helgenkåringens processen.

Mens hun levede, bad Moder Teresa om, at oplysninger om hendes liv ikke blev videregivet til andre.

¹ Den person, der udpeges til ved helgenkåringens processen at fremhæve de forhold, der understøtter, at den person, helgenkåringens processen drejer sig om, skal helgenkåres.

² Oversat og forsynet med noter af Anne-Marie og Hans Thomsen.

³ "Kom og vær mit Lys"

Hun bad ærkebiskop *Ferdinand Perier* af Calcutta om ikke at fortælle en anden biskop, hvordan det hele begyndte. Hun sagde: "Giv ham ikke noget fra begyndelsen, for når først folk får begyndelsen at vide, herunder auditionerne,⁴ så vil fokus blive på mig og ikke på Jesus."

Hun blev ved med at sige: "Guds værk. Dette er Guds værk."

Selv de søstre, der kom tættest på hende, havde ingen anelse om hendes indre liv. Mange ville have troet, at hun i lyset af ordenens vanskeligheder og den materielle fattigdom, hun led under, måtte have haft stor fortrolighed med Gud for at kunne blive ved.

I bogen nævnes Moder Teresas hemmelige løfte, som hun aflagde tidligt i sit kald, hvor hun under straf af dødssynd⁵ lovede ikke at nægte Gud noget. Hvilken rolle spillede dette i hendes liv?

– Moder Teresa aflagde i 1942 dette løfte om aldrig at nægte Gud noget.

Hendes breve under inspiration af Jesus fulgte snart efter. I et af dem, hvis ikke i begge, siger Jesus, idet han hentyder til hendes løfte: "Vil Du nægte at gøre dette for mig?"

Så hendes løfte er baggrunden for hendes kald. Så man ser i inspirationsbrevene, hvor Jesus gør hendes kald klart.

Derefter kommer hun videre, fordi hun ved, hvad Jesus ønsker. Hun er drevet af tanken om Hans længsel og smerte, fordi de fattige ikke kender Ham og derfor ikke har brug for Ham.

Dette var et af de faste holdepunkter, der holdt hende gående gennem mørkets trængsler. På grund af visheden om sit kald og dette løfte siger hun i et af brevene: "Jeg var på kanten af sammenbrud, og da huskede jeg på løftet, og det samlede mig op."

Der har været megen diskussion om Moder Teresas "mørke nat".⁶ Det er beskrevet i Deres bog som et "ønsket martyrium". Dette element, hendes tørst efter Gud, er stort set blevet overset. Kan De beskrive dette?

– En bog, der er god at læse for at forstå nogle af disse ting, er *fader Dubay's* bog "Fire Within".⁷

I fader Dubays bog taler han om den virkelige smerte over tabet og en længslens smerte, hvor længslens smerte er den mest smertefulde.

Som fader Dubay forklarer, er der på vejen til den virkelige forening med Gud det rensende stadium kaldet *den mørke nat*, efter hvilket en sjæl går til et stadium af ekstase og sand forening med Gud.

Det rensende stadium for Moder Teresa ser ud til at have været i hendes dannelsesperiode i Loreto.⁸

På tidspunktet for sin løfteaflæggelse⁹ sagde hun, at hendes ledsager som oftest var *mørket*. Den slags breve, hun skriver i den periode, er typiske breve for en person i den mørke nat.

Fader *Celeste Van Exem*, hendes åndelige vejleder på det tidspunkt, sagde, at hun i 1946 eller 1945 måske allerede var tæt på ekstase.

⁴ Ord fra Gud, som mennesket hører med sit ydre eller indre øre.

⁵ Dvs. at overtrædelse af løftet skulle regnes som en dødssynd.

⁶ Udtrykket er hentet fra et digt med tilhørende kommentar med overskriften "Sjælens mørke nat", skrevet af Johannes af Korset (1542-91), karmelit og mystiker.

⁷ "Ild Indeni".

⁸ Moder Teresa var i perioden 1931-48 som søster i ordenen Institute of the Blessed Virgin Mary, også kaldet Loretosøstre, tilknyttet ordenens kommunitet i Calcutta.

⁹ Moder Teresa aflagde sine første løfter i maj 1931 og sine endelige løfter i maj 1937.

Efter dette er der en henvisning til tidspunktet for inspirationerne og auditionerne, da vanskeligheden med troen ophørte.

Senere skrev hun forklarende til fader Neuner: "Og så ved De, hvad der skete. Det føltes, som om Vorherre gav sig selv fuldt ud til mig. Sødmen, trøsten og foreningen i disse seks måneder gik blot alt for hurtigt."

Så Moder Teresa havde seks måneder med intens forening efter auditionerne og ekstasen. Hun var allerede i den virkelige forandrende forening. På dette tidspunkt vendte mørket tilbage.

Men nu var det mørke, hun oplevede, inden for denne forening med Gud – så det var ikke således, at hun havde foreningen for derefter at miste den. Hun mistede trøsten ved foreningen og vekslede mellem smerten over tabet og en dyb længsel, en virkelig tørst.

Som fader Dubay sagde: "Sommetider er kontemplationen dejlig, andre gange er den en voldsom tørst efter Ham." Men i Moder Teresas tilfælde, bortset fra en måned i 1958, havde hun ikke denne forenings trøst.

Der er et brev, hvor hun har skrevet: "Nej, Fader, jeg er ikke alene, jeg har Hans mørke, jeg har Hans smerte, jeg har en frygtelig længsel efter Gud. At elske og ikke være elsket; jeg ved, jeg har Jesus i den ubrudte forening, for mine tanker er rettet mod Ham og Ham alene."

Hendes oplevelse af mørke inden for denne forening er meget sjælden selv for helgener, fordi slutningen for de fleste er forening uden mørke.

Hendes lidelser er derfor, for at bruge den dominikanske teolog, fader *Reginald Garrigou-Lagrange's* udtryk, stedfortrædende, dvs. meget mere for andres synder og ikke rensende for hendes egne synder. Hun er forbundet med Jesus i tilstrækkelig tro og kærlighed til at tage del i Hans oplevelse i Getsemane Have og på korset.

Moder Teresa kom med den bemærkning, at lidelsen i Getsemane var værre end lidelsen på korset. Nu ved vi, hvor dette stammede fra, fordi hun forstod Jesu længsel efter sjæle.

Det vigtige er, at det er forening, og som *Carol Zaleski* påpegede i sin artikel i "First Things", at denne slags prøvelse er en ny slags prøvelse. Det er en moderne form for erfaring for helgenerne gennem omtrent det sidste århundrede: at lide under følelsen af, at man ikke har nogen tro, og at religion ikke er sand.

Navnet på bogen "Come Be My Light" var en opfordring fra Jesus til Moder Teresa. Hvordan hænger hendes forløsende lidelse for andre i et sådant ekstremt mørke sammen med hendes særlige nådegave?

– Gennem 1950'erne overgav Moder sig og accepterede mørket. Fader Neuner (en af hendes åndelige vejledere) hjalp hende med at forstå det ved at kæde mørket sammen med hendes nådegave, at slukke Jesu tørst.

Hun plejede at sige, at den største fattigdom var at føle sig uelsket, uønsket og forsømt, og det er præcis, hvad hun oplevede i sit forhold til Jesus.

Hendes stedfortrædende lidelse eller lidelse for andre var en del af hendes realisering af hendes nådegave i hendes liv for de fattigste af de fattige.

Så for hende var lidelsen ikke blot at identificere sig med den fysiske og materielle fattigdom; selv på det indre plan identificerede hun sig med de uelskede, de ensomme og de udstødte.

Hun opgav sit eget indre lys for dem, der lever i mørke, idet hun sagde: "Jeg ved, at dette kun er følelser."

I et brev til Jesus skrev hun: "Jesus, hør min bøn – hvis det behager Dig – hvis min smerte og min lidelse – mit mørke og min adskillelse giver Dig en dråbe trøst – min egen Jesus, gør med mig, som Du vil, og så længe Du vil, uden et eneste blik på mine følelser og min smerte."

"Jeg er Din egen. Indskriv på min sjæl og mit liv Dit hjertes lidelser. Tag Dig ikke af mine følelser – tag Dig end ikke af min smerte."

"Hvis min adskillelse fra Dig bringer andre til Dig, og Du i deres kærlighed og fællesskab finder glæde og behag – ja, Jesus, jeg er villig til af hele mit hjerte at lide alt det, jeg lider – ikke blot nu, men i al evighed, hvis dette var muligt."

I et brev til sine medsøstre gør hun ordenens nådegave mere utvetydig, idet hun siger: "Mine kære børn. Uden lidelse ville vort arbejde blot være socialt arbejde, meget godt og hjælpsomt, men det ville ikke være Kristi arbejde, ikke en del af forløsningen – Jesus ønskede at hjælpe os ved at dele vort liv, vor ensomhed, vore kvaler og vor død."

"Alt dette har Han selv taget på sig og båret i den mørkeste nat. Kun ved at være ét med os har Han forløst os."

"Vi har lov til at gøre det samme: Alle de fattiges trøstesløshed, ikke blot deres materielle fattigdom, men deres åndelige fattigdom må forløses, og vi må have vores del i den. Bed derfor, når I finder det svært: "Jeg ønsker at leve i denne verden, som er langt fra Gud, og som har vendt sig så meget fra Jesu lys; jeg ønsker at hjælpe dem – at tage noget af deres lidelse på mig."

Og dette fanger, hvad jeg kalder hendes missionserklæring: "Hvis jeg nogensinde bliver en helgen, vil jeg ganske sikkert blive en af de "mørke". Jeg vil stedse være fraværende fra Himlen – for at [tænde] lyset i dem, der er i mørke på jorden..."

Sådan forstod hun mørke. Meget af det, hun sagde, giver mere mening og har en meget dybere betydning nu, da vi ved disse ting.

Så hvad siger De til dem, der kalder hendes oplevelse en troskrise, at hun ikke rigtig troede på Gud, eller på en eller anden måde antyder, at hendes mørke var et tegn på psykologisk ustabilitet?

– Det var ikke en troskrise, eller at hun manglede tro, men hun havde en trosprøvelse, hvor hun oplevede følelsen af, at hun ikke troede på Gud. Denne prøvelse krævede megen menneskelig modenhed; ellers ville hun ikke have kunnet klare den. Hun ville være blevet uligevægtig.

Det er, som fader Garrigou-Lagrange sagde, muligt at have tilsyneladende modstridende følelser på samme tid.

Det er muligt at have en "objektiv kristen glæde", som Carol Zaleski kaldte det, og samtidig gennemgå prøvelsen eller følelsen af ikke at have nogen tro.

Der er ikke tale om to mennesker, men om en person med følelser på forskellige niveauer.

Vi kan reelt på en måde leve med korset – det er smertefuldt, og det gør ondt; og blot fordi vi kan gøre det åndeligt, går smerten ikke væk, men man kan være glad, fordi man lever med Jesus. Og dette er ikke falsk.

Dette er grunden til, at Moder Teresa levede et liv så fuldt af glæde.

Hvornår tror De som postulator for hendes helgenkåring, at vi kan kalde hende Sankt Teresa af Calcutta?

– Vi mangler et mirakel til – vi har set på nogle stykker, men ingen af dem har været klare nok. Der var et til saligkåringen,¹⁰ men vi venter på det andet.

Måske har Gud ventet på, at bogen blev udgivet først. Folk vidste godt, at Moder Teresa var hellig; men på grund af hendes almindelighed og enkelhed i måden at udtrykke sig på havde de ingen idé om, hvor hellig.

Jeg hørte om to præster, der talte sammen forleden. Den ene sagde, at han aldrig havde været en stor beundrer af Moder Teresa, fordi han troede, at hun bare var from og gjorde gode, beundringsværdige gerninger; men da han hørte om hendes indre liv, ændrede det alt for ham.

Nu har vi en bedre idé om, hvor udviklet hun var spirituelt, og nu er nogle af hendes dybere karaktertræk blevet afsløret.

Når det manglende mirakel kommer, kan det tage et par år, selv om Paven kunne gøre det hurtigere, hvis han ville.

*Hvad er der sket med ordenen siden Moder Teresas død?*¹¹

– Ordenen er vokset med næsten 1.000 søstre, fra omkring 3.850 ved hendes død til 4.800 i dag, og vi har fået yderligere mere end 150 huse i 14 nye lande.

Guds arbejde fortsætter.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

¹⁰ Moder Teresa blev saligkåret den 19. oktober 2003. Ved en *saligkåring* giver paven en person, der er død i hellighedsry, titlen af salig og tillader en offentlig dyrkelse af den pågældende, dog begrænset til bestemte steder. Til en saligkåring kræves, medmindre paven giver dispens, et mirakel. En saligkåring kan siden følges op af en *helgenkåring*, hvorved paven giver vedkommende titlen af helgen og åbner adgang for offentlig dyrkelse af helgenen i hele Kirken. Til en helgenkåring kræves, medmindre paven giver dispens, to mirakler.

¹¹ Moder Teresa døde den 5. september 1997.